

Kompensacyjny charakter zadośćuczynienia z tytułu następstw wypadku komunikacyjnego

Wyrok

Sądu Apelacyjnego w Białymstoku - I Wydział Cywilny

z dnia 26 kwietnia 2013 r.

I ACa 87/13

Teza

Zasądając zadośćuczynienie w oparciu o art. 445 § 1 KC sąd winien uwzględnić rozmiar trwałego uszczerbku na zdrowiu poszkodowanego będącego następstwem wypadku na poziomie wynikającym z przedłożonych do sprawy opinii medycznych, intensywność i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych poszkodowanego oraz nieodwracalność następstw wypadku i jego możliwego wpływu na dalsze życie poszkodowanego tak, aby został spełniony kompensacyjny charakter zadośćuczynienia.

Uzasadnienie

w dniu 27 grudnia 2008 r. w miejscowości Z. doszło do wypadku komunikacyjnego. W prawidłowo poruszający się pojazd powódki uderzył samochód marki F. (...) kierowany przez G. S., który wyjechał z drogi podporządkowanej. Pozwany, uznał swoją odpowiedzialność za szkodę co do zasady i wypłacił powódce 3.000 zł tytułem odszkodowania za zniszczony samochód. Powódka zgłosiła pozwanemu dalsze szkody pismem z 25.11.2010 r. i wezwała do zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania, zaś pozwany pismem z 3.01.2011 r. odmówił ich zapłaty wskazując, że schorzenia powódki nie są skutkiem przedmiotowego wypadku lecz mają samoistny charakter.

Powódce należy się odczuwalna ekonomicznie rekompensata, stosowna do intensywności i długotrwałości jej cierpień, uwzględniająca wszelkie, konsekwencje i dolegliwości pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem, także te, które dopiero wystąpią. Krzywda jakiej doznała powódka wskutek wypadku jest duża, skutkuje nie tylko cierpieniami związanymi z już przeprowadzonym leczeniem i rehabilitacją, ale też z trwałym uszczerbkiem na zdrowiu, którego rozmiar określili biegli i niepewnymi rokowaniami na przyszłość. Sąd Apelacyjny, uwzględniając opinie biegłych, i częściowo zeznania świadków oraz samej powódki tj. w takim zakresie, w jakim nie pozostawały one w kolizji z dowodami z dokumentów i opinii medycznych, nie ma wątpliwości, że

bezpośrednio po wypadku i w czasie leczenia powódka doznawała istotnych cierpień fizycznych i psychicznych, które musiały być szczególnie intensywne i dolegliwe w okresie poddania jej dwukrotnemu leczeniu operacyjnemu. W tym czasie powódka bez wątpienia okresowo była też całkowicie zależna od pomocy innych osób, została pozbawiona możliwości czerpania przyjemności wynikających ze swego wieku, z macierzyństwa, pozbawiona szansy normalnego funkcjonowania we wszystkich płaszczyznach życia. Nie może także podlegać wątpliwości, że uszczerbek na zdrowiu powódki rzutuje trwale na jej dalsze życie - musi prowadzić oszczędzający tryb życia, doznawać będzie w nim trwałych ograniczeń w różnych płaszczyznach życia wynikających z konieczności kontynuowania leczenia szyjnego odcinka kręgosłupa i intensywnej rehabilitacji, podjęcia leczenia skutków wypadku w sferze psychiki, korzystania z pomocy innych osób przy wykonywaniu niektórych czynności w codziennym życiu.

Kryteria ustalania wysokości zadośćuczynienia

Wyrok

Sądu Apelacyjnego w Lublinie - I Wydział Cywilny

z dnia 24 lipca 2013 r.

I ACa 338/13

Uzasadnienie

W dniu 28 marca 2009 r. miał miejsce wypadek drogowy, polegający na tym, że kierujący pojazdem M. B. uderzył w prawidłowo poruszającego się lewym poboczem pieszego - powoda D. W. W jego wyniku powód doznał szeregu obrażeń ciała - urazu głowy, stłuczenia mózgu, złamania prawej łopatki, uszkodzenia sploty ramiennej, złamania wyrostka poprzecznego C7, złamania kości łonowej przechodzącego przez panewkę stawu biodrowego. Bezpośrednio po wypadku powód przebywał w szpitalu nieprzerwanie od 28 marca 2009 r. do 23 czerwca 2009 r., a następnie, na rehabilitacji, w okresie od 26 września 2009 r. do 17 października 2009 r. Pomędzy pobytami w szpitalu powód codziennie był dowożony na rehabilitację oraz wizyty lekarskie. Zniszczona też została w wyniku zdarzenia jego odzież. Powód jest z zawodu blacharzem samochodowym. Przed wypadkiem pracował jako ślusarz, a następnie była zatrudniony w sklepie spożywczym swojej matki jako sprzedawca na część etatu, w okresie od 23 marca 2009 r. do 30 września 2010 r. z wynagrodzeniem 1.500 zł

miesięcznie. Zamieszkiwał wspólnie z rodzicami. Obecnie wyprowadził się i mieszka z żoną. Jego trwałe uszczerbek na zdrowiu oceniony został na poziomie 45%. Pod względem psychologicznym nie doszło do istotnego pogorszenia się jego funkcjonowanie, choć można zaobserwować spowolnienie psychoruchowe i trudności w zadaniach złożonych, wymagających koncentracji i podzielności uwagi. Psychiatra zaś rozpoznał u powoda zespół psychoorganiczny pourazowy o lekkim nasileniu. Chirurg ortopeda - traumatolog wskazał na potrzebę dokonania w przyszłości endoprotezoplastyki uszkodzonego stawu. Występujące u powoda upośledzenie wzroku, obecnie mało uchwytnie, określone zostało na trwające rok i o miernym nasileniu.

Sprawca wypadku został skazany wyrokiem Sądu Karnego.

Bogata judykatura dostarcza następujących kryteriów, jakimi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia:

- wiek poszkodowanego (zwykle większą krzywdą jest np. kalectwo u młodej osoby),
- rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń,
- stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych,
- intensywność (natężenie, nasilenie) i czas trwania tych cierpień, ewentualnie stopień kalectwa,
- nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia - kalectwo, oszpecenie (wyrok SN z dnia 23 kwietnia 1969 r., I PR 23/69; wyrok SN z dnia 4 października 1967 r., II PR 338/67),
- skutki uszczerbku w zdrowiu na przyszłość (np. niemożność wykonywania ulubionego zawodu, uprawiania sportów, pracy artystycznej, rozwijania swoich zainteresowań i pasji, zawarcia związku małżeńskiego, posiadania dzieci, utrata kontaktów towarzyskich, utrata możliwości chodzenia do teatru, kina, wyjazdu na wycieczki),
- rodzaj dotychczas wykonywanej pracy przez poszkodowanego, który powoduje niemożność dalszego jej kontynuowania,
- szanse na przyszłość, związane np. z możliwością kontynuowania nauki, z wykonywaniem wyuczonego zawodu, życiem osobistym,
- poczucie nieprzydatności społecznej i bezradność życiowa powstałe na skutek zdarzenia, wywołującego obrażenia ciała,

- konieczność korzystania ze wsparcia innych, w tym najbliższych, przy prostych czynnościach życia codziennego - oraz szereg innych czynników podobnej natury do wyżej wskazanych (wyrok SN z dnia 9 listopada 2007 r., V CSK 245/07; wyrok SN z dnia 8 października 2008 r., IV CSK 243/08; wyrok SN z dnia 4 lutego 2008 r., III KK 349/07, Biul. PK 2008, nr 4, s.7; wyrok SN z dnia 12 kwietnia 1972 r., II CR 57/72, OSNCP 1972, nr 10, poz. 183; wyrok SN z dnia 17 września 2010 r., II CSK 94/10; wyrok SN z dnia 29 września 2004 r., II CK 531/03; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00),
- pozbawienie możliwości osobistego wychowywania dzieci i zajmowania się gospodarstwem domowym (wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00),
- rodzaj i stopień winy sprawcy, w szczególności szczególnie wysokie natężenie tej winy - a nawet jej odczucia przez poszkodowanego (ewentualnie stopień winy poszkodowanego, który przyczynił się do szkody) - wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/2000, OSNC 2003, nr 4, poz. 56; wyrok SN z dnia 30 listopada 1999 r., I CKN 1145/99; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00,
- aktualne warunki oraz stopa życiowa społeczeństwa kraju, w którym mieszka poszkodowany - a najbliższym punktem odniesienia powinien być poziom życia osoby, której przysługuje zadośćuczynienie, gdyż jej stopa życiowa rzutować będzie na rodzaj wydatków konsumpcyjnych mogących zrównoważyć doznane cierpienie (wyrok SN z dnia 29 maja 2008 r., II CSK 78/08; wyrok SN z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 536/07, OSP 2010, z. 5, poz. 47; wyrok SN z dnia 4 lutego 2008 r., III KK 349/07, Biul. PK 2008, nr 4, s.7),
- konieczność przedstawiania przez sumę zadośćuczynienia odczuwalnej wartości ekonomicznej, przynoszącej poszkodowanemu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne - nie będącej jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, co wynika z kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia (wyrok SN z dnia 4 lutego 2008 r., III KK 349/07, Biul. PK 2008, nr 4, s.7; wyrok SN z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 536/07),
- fakt otrzymania przez poszkodowanego kwoty pieniężnej z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków dokonanego na koszt osoby obowiązanej do odszkodowania - jeżeli poszkodowany otrzymał z tego tytułu bardzo wysoką kwotę pieniężną, może to prowadzić do oddalenia powództwa o zadośćuczynienie (wyrok SN z dnia 27 sierpnia 1969 r., I PR 224/69, OSNCP 1970, nr 6, poz. 111),

- zachowanie się i postawa osoby odpowiedzialnej za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym - bowiem obojętne zachowanie się tej osoby wobec wyrządzonej szkody może pogłębić u pokrzywdzonego poczucie (wyrok SN z dnia 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77, OSNCP 1978, nr 11, poz. 210),
- wynikające z uszkodzenia ciała ograniczenie wydolności pracy i utrudnienia w jej wykonywaniu, a niestanowiące podstawy do przyznania renty inwalidzkiej czy uzupełniającej (wyrok SN z dnia 4 czerwca 1968 r., I PR 175/68, OSNCP 1969, nr 2, poz. 37),
- indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej, jeśli będą istotne na tle konkretnej sprawy (wyrok SN z dnia 19 maja 1998 r., II CKN 756/97),
- utrata zdolności do pracy zarobkowej - jeśli łączy się z poczuciem krzywdy spowodowanej niemożnością wykonywania wybranego i wyuczonego zawodu (a nie sama utrata zarobków - gdyż ona znajduje rekompensatę w należnej na podstawie art. 444 § 2 KC rencie odszkodowawczej - por. wyrok SN z dnia 3 maja 1972 r., I CR 106/72),
- trwałość kalectwa, powodującego cierpienia fizyczne oraz ograniczenie ruchów i wykonywanie czynności życia codziennego (wyrok SN z dnia 3 maja 1972 r., I CR 106/72) - por. A. Rzetecka - Gil. Komentarz do art. 445 KC.

Odszkodowanie związane z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia

Wyrok

Sądu Apelacyjnego w Łodzi - I Wydział Cywilny

z dnia 2 kwietnia 2014 r.

I ACa 1306/13

Teza

Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 KC obejmuje wszelkie wypadki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. Przykładowo można wymienić koszty leczenia (pobytu w szpitalu, konsultacji u wybitnych specjalistów, dodatkowej pomocy pielęgniarzkiej, koszty lekarstw itp.), specjalnego odżywiania się, nabycia protez i innych koniecznych aparatów (okularów, aparatu słuchowego, wózka inwalidzkiego itp., wydatki związane z przewozem chorego do szpitala i na zabiegi, z przejazdami osób bliskich w celu odwiedzin chorego

w szpitalu, z koniecznością specjalnej opieki i pielęgnacji, koszty zabiegów rehabilitacyjnych, przygotowania do innego zawodu (np. opłaty za kursy, szkolenia, koszty podręczników i innych pomocy, dojazdów itp.).

Uzasadnienie

W dniu 10 sierpnia 2009 roku małoletnia powódka W. W. (2) (lat 14) uczestniczyła w wypadku drogowym w S.. Kierujący samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej. (...) Ł. K. jadąc ul. (...) w kierunku skrzyżowania z ulicą (...) nie zachował ostrożności, nie dostosował prędkości kierowanego pojazdu do warunków panujących na drodze i uderzył w powódkę wyjeżdżającą na rowerze z ulicy (...). Na tym odcinku ulicy (...) jest lekki łuk i obowiązuje dopuszczalna prędkość jazdy 50 km/h. Kierowca jechał z prędkością większą od około 80 km/h. Powódka wyjeżdżała z drogi podporządkowanej i gdy kierowca ją zauważył rozpoczął manewr hamowania. Powódka, po usłyszeniu pisku opon, zatrzymała się i stanęła obok roweru. Kierowcy nie udało się jednak skutecznie zahamować pojazdu, uderzył w lewy bok roweru i powódka wpadła z rowerem na przednią część samochodu, uderzyła w szybę, a następnie została odrzucona i upadła na jezdnię, doznając obrażeń ciała w postaci urazu głowy, urazu kończyny górnej lewej z licznymi ranami, urazu kończyny dolnej lewej - złamania kości udowej z przemieszczeniem odłamów.

Zgodnie z art. 361 § 1 KPC "zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła".

§ 2 "W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono".

Art. 361 § 1 KC ujmuje związek przyczynowy pomiędzy działaniem lub zaniechaniem zobowiązanego a powstałym skutkiem w postaci szkody jako konieczną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej. Nie oznacza to, że wskazany związek jest powiązany jedynie z działaniem lub zaniechaniem, albowiem powszechnie przyjmuje się, że art. 361 § 1 ma również zastosowanie w odniesieniu do innych jeszcze zdarzeń prawnych, a którymi łączy się - w myśl prawa - art. 436. Związek przyczynowy jest zatem przesłanką każdej odpowiedzialności cywilnej. Uważa się, że unormowanie zawarte w § 1 art. 361 opiera się na założeniach teorii przyczynowości adekwatnej.

W myśl art. 362 KPC "jeśli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron". Poszkodowany niejednokrotnie w taki lub inny sposób uczestniczy w wyrządzeniu szkody. Uczestnictwo to może niekiedy polegać na przyczynieniu się do powstania lub zwiększenia szkody. Art. 362 nie ma zastosowania, jeżeli szkoda jest wyłącznie następstwem czynu (działania, zaniechania) samego poszkodowanego, a więc gdy tylko on jest sprawcą szkody (por. np. art. 435 § 1 in fine). O przyczynieniu się poszkodowanego można mówić jedynie w sytuacji, gdy jego określone zachowanie pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą (tak też Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 7 grudnia 1964 r., I CR 218/64, OSNCP 1965, z 9, poz. 153 oraz OSPiKA 1965, nr 10, poz. 210) Chodzi zatem o związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 jak to bowiem wyjaśnił Sąd Najwyższy (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów z dnia 20 września 1975 r., IIICZP8/75, OSNCP 1976, z 7 - 8, poz. 151) przepis ten ma bowiem charakter normy ogólnej i jest właściwy do oceny istnienia związku przyczynowego we wszystkich wypadkach przewidzianych w kodeksie, chyba że przepis szczególny wskazuje inny sposób określenia zakresu związku przyczynowego.

Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 KC obejmuje więc wszelkie wypadki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. Przykładowo można wymienić koszty leczenia (pobytu w szpitalu, konsultacji u wybitnych specjalistów, dodatkowej pomocy pielęgniarstwa, koszty lekarstw itp.), specjalnego odżywiania się, nabycia protez i innych koniecznych aparatów (okularów, aparatu słuchowego, wózka inwalidzkiego itp. (wyrok SN z dnia 19 stycznia 1981 r., I CR 455/80, OSPiKA 1981, poz. 223), wydatki związane z przewozem chorego do szpitala i na zabiegi, z przejazdami osób bliskich w celu odwiedzin chorego w szpitalu, z koniecznością specjalnej opieki i pielęgnacji (por. wyrok SN z dnia 4 października 1973 r., II CR 365/73, OSNCP 1974, poz. 147), koszty zabiegów rehabilitacyjnych, przygotowania do innego zawodu (np. opłaty za kursy, szkolenia, koszty podręczników i innych pomocy, dojazdów itp.).

PRAWOMOCNI
ZDROWIE MA SWOJĄ CENĘ

www.prawomocni.pl

Zasady przyznawania zadośćuczynienia za szkodę związaną z wypadkiem komunikacyjnym

Wyrok

Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 lutego 2013 r.

V ACa 1033/12

Teza

Ze względu na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia jego wysokość musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną. Zdrowie ludzkie jest bowiem dobrem o szczególnie wysokiej wartości w związku z czym zadośćuczynienie z tytułu uszczerbku na zdrowiu powinno być odpowiednio wysokie i adekwatne do tej wartości. Nie można taryfikować zadośćuczynienia za krzywdę według procentów trwałego uszczerbku na zdrowiu. Wysokość zadośćuczynienia musi bowiem przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, przy uwzględnieniu następstw uszkodzenia ciała i sytuacji życiowej poszkodowanego.

Uzasadnienie

W dniu (...) w miejscowości W. kierujący samochodem dostawczym marki M. R.B. nie zachował ostrożności w wyniku czego zjechał na przeciwny pas ruchu gdzie doprowadził do zderzenia z kierującym motocyklem marki J., a następnie zbiegł z miejsca zdarzenia nie udzielając pomocy powodowi M.K., który na skutek wypadku doznał obrażeń ciała w postaci (...). Stwierdzono u niego także wstrząs pourazowy. Pojazd sprawcy wypadku był ubezpieczony u pozwanego. Powód przyczynił się do zdarzenia na poziomie 40%, albowiem kierował motocyklem w stanie nietrzeźwości nie posiadając do tego niezbędnych uprawnień.

Po zdarzeniu powód został przewieziony do Szpitala (...) B., gdzie przebywał w okresie od (...). Wykonano u powoda zabieg operacyjny polegający na (...). Tego też dnia powód został skierowany do (...). Przebywał tam (...), po czym w stanie ogólnym dobrym przekazano go do leczenia Klinice (...), gdzie ponownie wykonano zabieg operacyjny polegający na (...). Ubytek zamknięto przy pomocy wolnego przeszczepu skóry. (...).

Po powrocie do domu powód leżał w łóżku. Był leczony ambulatoryjnie. (...). Przez okres 4 miesięcy po opuszczeniu szpitala powód wymagał pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych łącznie przez pięć godzin dziennie, przy czym jedna godzina opieki stanowi

PRAWOMOCNI

ZDROWIE MA SWOJĄ CENĘ

równowartość 8 zł. Opiekę sprawowała nad nim matka. Po upływie kilku miesięcy powód zaczął poruszać się po domu o dwóch kulach. Z biegiem czasu zaczął wychodzić na podwórze. Obecnie stara się poruszać o jednej kuli. Powód jak dotąd nie korzystał z rehabilitacji, we własnym zakresie wykonywał ćwiczenia usprawniające. (...) Przed wypadkiem powód nie miał stałej pracy, był zarejestrowany jako bezrobotny.

Trwały uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi łącznie 55%. Zaistniałe kalectwo ma charakter trwały i nie rokuje poprawy na przyszłość. Obecnie występuje u powoda znaczne ograniczenie funkcji ruchowej (...). W związku z powyższym przy poruszaniu powód musi korzystać z kul. Powoduje to znaczny dyskomfort i utrudnia jego przemieszczanie się. Dodatkowo powód okresowo odczuwa dolegliwości (...). W wykonywaniu niektórych czynności życia codziennego, takich jak ubieranie, zakładanie butów, nadal wymaga pomocy osób trzecich. Mimo to powód nie utracił zdolności do samodzielnej egzystencji. Może pracować w warunkach pracy chronionej, siedzącej, nie wymagającej chodzenia, stania i wysiłku fizycznego. Podjęcie rehabilitacji jest wskazane, jednakże może ona jedynie poprawić siłę mięśniową kończyn dolnych, zaś wątpliwym jest, aby w znaczący sposób poprawiła ruchomość w stawie kolanowym i biodrowym.

Z punktu widzenia neurologicznego wypadek komunikacyjny, któremu uległ powód, nie spowodował trwałego uszczerbku w tym zakresie. Rokowania na przyszłość są pomyślne. Aktualnie nie stwierdzono u powoda pourazowych schorzeń neurologicznych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zadośćuczynienie przewidziane w art. 445 § 1 KC pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną - przyznana suma pieniężna ma stanowić przybliżony ekwiwalent poniesionej przez poszkodowanego szkody niemajątkowej, powinna wynagrodzić doznane cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwić przezwycięzenie ujemnych przeżyć, aby w ten sposób przynajmniej częściowo została przywrócona równowaga zachwiana na skutek zdarzenia wywołującego szkodę. W konsekwencji Sąd ustalając wysokość należnego zadośćuczynienia, winien uwzględnić wszystkie okoliczności istotne dla określenia rozmiaru doznanej krzywdy, w szczególności takie jak: wiek poszkodowanego, stopień cierpienia fizycznych i psychicznych, ich intensywność i czas trwania, nieodwracalność następstw (kalectwo, oszpecenie) szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatości społecznej, bezradność życiowa oraz inne czynniki podobnej natury (por. wyrok SN z 12 lipca 2012, I CSK 74/12 i powołane w jego uzasadnieniu dalsze orzecznictwo Sądu Najwyższego).

PRAWOMOCNI
ZDROWIE MA SWOJĄ CENĘ

www.prawomocni.pl

Podkreślić przy tym należy, iż ze względu na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia jego wysokość musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną. Zdrowie ludzkie jest bowiem dobrem o szczególnie wysokiej wartości w związku z czym zadośćuczynienie z tytułu uszczerbku na zdrowiu powinno być odpowiednio wysokie i adekwatne do tej wartości.

W myśl art. 444 § 1 KC w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Do kosztów tych niewątpliwie zalicza się koszty opieki lub pomocy innej osoby oraz zwrot utraconych zarobków. Jednak z utrwalonej wykładni omawianego przepisu wynika, że chodzi w nim o koszty rzeczywiście poniesione. Słusznie wskazuje pozwany, że w judykaturze Sądu Najwyższego prezentowane jest stanowisko, że ewentualny rozmiar roszczenia przysługującego poszkodowanemu, jeżeli konieczna jest pomoc innej osoby, zależy od wysokości dochodu utraconego z pracy lub działalności gospodarczej, a gdy opieka może być wykonywana przez osobę trzecią wysokość odszkodowania z tytułu utraty zarobków nie może przekraczać wynagrodzenia osoby mającej odpowiednie kwalifikacje do wykonywania takiej opieki (por. wyrok SN z 15 lutego 2007 r., II CSK 474/06, oraz wyrok SN z 4 października 1973 r., II CR 365/73, OSNC rok 1974, Nr 9, poz. 147).